

Nog een gesneuvelde Konings

Het korte leven van Adrianus Cornelis Konings
1916-1940

Zaltbommel
December 2022
Ad Konings

Op 13 januari 2021 valt een mailtje van Agnes Cools in mijn mailbox met de mededeling dat er nog een lid van de familie Konings in WOII is gesneuveld is. Verbazing en verwarring alom. Wie is hij in vredesnaam? Hij heet Adrianus Cornelis Konings, soldaat met de Belgische nationaliteit, die op 6 juni 1940 in het "Hollands Diep" nabij Willemstad, de dood vindt door een ontploffing op de rijnaak "*Rhenus 127*". waarop hij naar Duitsland wordt vervoerd. Honderden Belgische krijgsgevangenen worden kort na de capitulatie door de Duitse bezetter per schip door het bezette Nederland naar kampen in Nazi-Duitsland vervoerd. Adrianus is een van hen.

Als we lezen wie zijn ouders zijn, valt alles meteen op zijn plek. Hij is een kind van Louis Konings en Johanna Tuijelaars. In ons familieverhaal "*De Lantaarnopsteker*" neemt Louis een zeer opvallende maar weinig eervolle plaats in binnen het gezin van Goof Konings en Wilhelmina Hersmis. De levensloop van Louis is zo uitzonderlijk, dat we er een afzonderlijk verhaal over hebben gemaakt met als titel "*Louis Konings een verhaal apart*". Het dringt nu pas goed tot mij door: we zijn een moeder en zoon op het spoor gekomen die een eeuw geleden van de ene op de andere dag uit zicht zijn verdwenen en die ondanks intensief zoeken in vele Nederlandse archieven niet opgespoord konden worden. Het is dus werkelijk waar dat een cold-case kan worden heropend en we op het punt staan een groot gat in de geschiedenis van de familie te dichten.

Agnes geeft haar mailbericht een titel: "*nog een gesneuvelde Konings*". Hiermee doelt ze op het feit dat op 13 mei 1940 een paar weken voordat Adrianus verdrinkt in het Hollands Diep, zijn neef Goof Konings sneuvelt tijdens felle gevechten op de Grebbeberg in de buurt van Rhenen, slechts 83 km verwijderd van Willemstad.

De familie Konings betaalt met twee gesneuvelde jonge zonen een hoge prijs voor de verdediging van vrede en vrijheid. De laatste levensjaren van Goof Konings, mijn oom en neef van Adrianus, heb ik enkele jaren geleden beschreven in mijn verhaal "*Im wunderschönen Monat Mai*". Er is een opvallende samenhang tussen de levens van de neven Goof en Adriaan: een nauwe familieband, beiden sterven in dienst van hun vaderland en de gelijktijdigheid van hun dood. Daarom heb ik besloten hun levens met elkaar te verbinden door het verhaal dat ik ga vertellen de titel "*Nog een gesneuvelde Konings*" te geven.

Ik gebruik vanaf nu de voornaam Adriaan want Adrianus is nogal formeel. Dat is misschien niet terecht want hij is uiteindelijk een vreemde voor mij. Tegelijkertijd voelt het zo vertrouwd omdat we dezelfde voornamen hebben: Adrianus Cornelis. Familieverhalen zijn gebaseerd op (vage) herinneringen, bewaarde voorwerpen en vooral met de onmisbare informatie uit vele bronnen en archieven. Voor "*Nog een gesneuvelde Konings*" geldt dat ook.

De archivaris van het archief in Duffel blijft zeker in mijn herinnering omdat hij door het sturen van een foto van Adriaan mij erg dicht bij mijn achterneef heeft gebracht op het moment dat ik vanwege strenge corona maatregelen niet kon afreizen naar Duffel om stad en archief te bezoeken.

Eerste kennismaking

De kennismaking met de onbekende gesneuvelde soldaat Konings begint met het lezen van de kopie van overlijdensakte 46 uit het overlijdensregister van Willemstad. Daarin staat dat soldaat Konings op 6 juni 1940 om 4 uur in de namiddag door verdrinkt in het Hollands Diep bij Willemstad. (bijlage 1) Genoemde datum en tijd zijn niet het tijdstip van overlijden maar het moment waarop de overlijdensakte is opgemaakt. Adriaan is 23 jaar oud, vrijgezel en heeft de Belgische nationaliteit. De overlijdensakte vermeldt verder dat hij te Goirle is geboren op 26* augustus 1916 en op het tijdstip van overlijden met zijn moeder in Duffel woont, een stadje gelegen in Vlaams-België ten oosten van Gent. (* Dat moet 16 augustus zijn.)

De voorgeschiedenis

Natuurlijk willen we alles weten over het drama dat zich eind mei 1940 in de buurt van Willemstad afspeelt. Maar wat ons vooral nieuwsgierig maakt is de vraag wat er met Adriaan, zijn moeder en beide halfzussen is gebeurd vanaf het moment dat ze in 1919 uit Tilburg verdwijnen en mei 1940, in Duffel blijken te wonen. Ruim 20 jaar onbekende familiegeschiedenis Zijn korte leven valt uiteen in een Nederlands en een Belgisch deel. Over de Nederlandse episode die slechts een paar jaar omvat weten we maar weinig. We hopen over zijn Belgische leven van 1919 tot 1940 via onderzoek meer te weten te komen.

Op 21 maart 1915 overlijdt Theodorus Cornelis van Oudheusden op 31 jarige leeftijd. Hij laat een jonge vrouw van 26 jaar achter met twee kleine dochters, de oudste is 3,5 jaar en de jongste 6 maanden oud. Deze jonge weduwe heet Johanna Tuijelaars. Johanna krijgt het na het overlijden van haar man financieel moeilijk want er is geen vast inkomen meer. Ze verhuist daarom op 2 december 1916 van de Jan Aartestraat 120 naar een minder dure huurwoning in de Buurtstraat nr.3, om enkele maanden later op 1 maart 1917 te verhuizen naar Veldstraat 21, waarschijnlijk een goedkoper adres. Er moet snel een blijvende oplossing komen; hertrouwen, desnoods met een weduwnaar met kinderen, want dan is er inkomen en hebben haar kinderen een thuis. Wat er tussen maart 1915 en augustus 1916 gebeurt weten we niet, we weten wel dat Johanna een man ontmoet. Zal hij haar en de kinderen een veilig thuis gaan bieden? Dat weten we niet. We weten wel dat ze zwanger raakt en ongehuwd een kind krijgt. Die man die veiligheid en bescherming moet bieden is ene Ludovicus Johannes Konings en hij is niet van onbesproken gedrag. Hij heeft gevangen gezeten en is tweemaal voor desertie veroordeeld. Als dat maar goed gaat

Het buitenechtelijk jongetje start zijn leven in omstandigheden die nogal afwijken van die waarin de meeste kinderen aan hun leven beginnen.

- Zijn geboorte vindt plaats op 16 augustus 1916 om 11 uur 's avonds in het huis van zijn grootvader Adrianus Tuijelaars, in wijk B nummer 209 te Goirle
- Op 17 augustus doet niet zijn vader, maar zijn grootvader Adrianus, 53 jaar en fabrieksarbeider te Goirle aangifte van de geboorte. Het kind krijgt de voornamen Adrianus Cornelis.

- Zijn moeder Johanna is niet getrouwd, hij is dus een buitenechtelijk kind
- In de kantlijn van geboorteakte (nr.75) staat in rode letters te lezen dat Johanna Tuijtelaars en Ludovicus Konings op 14 februari 1917 trouwen en bij die gelegenheid met terugwerkende kracht Adriaan officieel als hun kind erkennen. (Bijlage 2)

Chaotisch huwelijk

Op 26 februari 1917 laten Louis en Johanna zich uit het bevolkingsregister van Tilburg uitschrijven en ze vertrekken met de kinderen naar Heerlen, adres Geerstraat 68. Louis gaat in de mijnen werken want er moet voor brood op de plank gezorgd worden. Hij moet dwang op Johanna hebben uitgeoefend, want welke moeder verlaat huis en haard terwijl ze zwanger is en de zorg heeft voor drie erg jonge kinderen? Adriaan is pas 8 maanden. Op 21 december 1917 om 1.00 uur 's nacht bevalt Johanna van een meisje op het woonadres Veldstraat 21. De verloskundige Antonia van Giels doet op 22 december aangifte van de geboorte. Het meisje krijgt de namen Rosalina Cornelia. Louis ontbreekt, Johanna heeft geen werk. (afbeelding 3)

Een ambtenaar en een kantoorbediende treden op als gelegenheidsgetuige. Waarom is er niemand van de familie Tuijtelaars of Konings getuige? Dat Johanna in haar woning aan de Veldstraat 21 bevalt, bewijst dat ze haar huurhuis in Tilburg heeft aangehouden en niet in Heerlen gewoond heeft. Louis is dus op 26 april 1917 alleen naar Heerlen vertrokken.

Anderhalf jaar later overlijdt Rosalina op 17 april 1919 om 15.00 uur op een niet nader aangegeven adres in Tilburg. Ze blijkt volgens de overlijdensacte, evenals haar ouders, officieel woonachtig te zijn in Heerlen. (bijlage 4)

Wat is dit voor een chaos? Heeft Johanna haar dochttertje Rosalina na haar geboorte alleen in Tilburg achtergelaten? Heeft ze Rosalina naar Tilburg gebracht omdat het meisje ziek was en is Johanna toen bij haar dochter gebleven? We weten het niet. We hebben het sterke vermoeden dat Johanna en haar kinderen na de geboorte van Rosalina nooit (meer) naar Heerlen terug is gegaan. Vanaf dat moment de definitieve verwijdering tussen haar en Louis is begonnen.

Johanna verdwijnt uit zicht

Johanna woont na het overlijden van Rosalina nog steeds op het adres Veldstraat 21 in Tilburg met haar kinderen Adriaan, Maria, en Francisca die 5 jaar, 7 jaar en 10 jaar zijn . Louis is niet meer op het adres ingeschreven. Het steeds maar moeten kiezen tussen de onberekenbare zwerfdrang van Louis en de zorg voor haar kinderen is niet vol te houden. Het moet stoppen. Louis besluit te gaan varen en monstert aan op de grote vaart. Hij zal voor lange tijd afwezig zijn. Johanna besluit eind 1921 dat dit ht goede moment is om samen met haar kinderen Nederland te verlaten. Enkele dagen voor kerst 1921 verhuist ze naar een onbekende bestemming om nooit meer terug te keren Op de gezinskaart staat te lezen dat Johanna Tuijtelaars, huisvrouw van L. J. Konings, op 22 december 1921 ambtshalve van Tilburg naar België verhuist. (bijlage 5)

De term “Ambtshalve” wil zeggen dat de betreffende ambtenaar heeft vastgesteld dat Johanna naar België is verhuisd. Zij is zonder uit te schrijven uit Tilburg verdwenen.

Louis is ondertussen overal en nergens tot hij in 1928 weer in ambtelijke stukken opduikt als het te Leeuwarden echtscheiding aanvraagt. Hij wil opnieuw trouwen met een zekere Aukje Peters uit Sneek. Na een ambtelijk onderzoek blijkt dat Johanna en de kinderen in Nederland onvindbaar zijn; ze zijn administratief werkelijk spoorloos. Op een later tijdstip wordt in Tilburg op de gezinskaart van Johanna de scheiding alsnog aangetekend, maar dan is Johanna al met onbekende bestemming vertrokken

Noodzaak tot emigratie

Emigreren, ook al is dat naar het nabijgelegen België is ingrijpend, vooral voor een jong gezin zonder vader. Johanna al zeker hebben overwogen om te scheiden. Waarom heeft ze dat officieel niet gedaan? Gewoon verdwijnen was waarschijnlijk de minst gecompliceerde oplossing. Ze wil Louis gewoon niet meer zien, daarom moet ze onvindbaar zijn voor het geval Louis lucht krijgt van haar verdwijning en maatregelen wil nemen. Hij is immers nog met Johanna getrouwd en niet uit de ouderlijke macht ontzet. Wettelijk gezien kan Adriaan niet zonder zijn instemming of medeweten worden ontvoerd. Dat Johanna weg wil bij Louis is meer dan begrijpelijk, maar waarom neemt Johanna het besluit alleen met haar kinderen naar Duffel te vertrekken terwijl ze zoveel familie binnen handbereik heeft.

Vertrekt Johanna omdat de families zich consequent afzijdig houden en hun (schoon)dochter aan haar lot overlaten? Daar lijkt het wel op. Nakomelingen van de broers en zussen van Louis deelden tijdens interviews die ik voor mijn familieonderzoek met hen heb gehouden uitgebreid en spontaan hun herinneringen. Ze bleken op de hoogte te zijn van allerlei perikelen in de familie waaronder gevoelige en verdraaide feiten, maar er bleek niemand op de hoogte te zijn van de opvallende geschiedenis van Louis en zijn gezin.

- **Familie Konings**

De familie Konings zit behoorlijk omhoog met Louis en zijn onaangepast en vreemd gedrag. We lezen in *“De Lantaarntopsteker”* dat de familie ver wil gaan om dat gedrag zo goed mogelijk te verbloemen. In de staatsiefoto van het 40-jarig huwelijksfeest van zijn ouders op 20 september 1917 is een foto ingevoegd van Louis in militair uniform, gefotoshoot in vaktaal. De officiële lezing is dat hij niet op de bruiloft kan zijn omdat hij het land dient in het verre Indonesië. Louis is de grote afwezige. Hij vertrekt in februari 1917 kort na het huwelijk en laat zijn zwangere vrouw en stiefkinderen alleen achter. Hij is de rest van het jaar niet bereikbaar: In augustus is hij niet bij de geboorte van zijn zoon en in september ontbreekt hij op de bruiloft van zijn ouders. Ze schamen zich, zijn Louis zat. Maar waarom moeten zijn vrouw en kinderen daaronder lijden? Ze wonen dichtbij in Tilburg maar niemand zoekt contact.

- **Familie Van Oudheusden**

Theodorus van Oudheusden, de jonggestorven echtgenoot van Johanna, is de jongste in het gezin. Zijn ouders zijn overleden maar er wonen nog twee zussen en een broer van Theodorus in Tilburg. Hebben zij zich het lot van de twee meisjes Van Oudheusden aangetrokken? Het feit dat de meisjes niet de Belgische nationaliteit zullen aannemen en er geen informatie over hen in Duffel (en Nederland) te vinden is spreekt boekdelen.

- **Familie Tuijelaars**

Johanna is de oudste uit een gezin van zeven kinderen. Haar moeder Susanna van Lisdonk is al november 1902 overleden. Haar vader zal op 18 januari 1940 overlijden, dat is 4 maanden voor de verdrinkingsdood van zijn kleinzoon en naamgenoot Adriaan. 1940 wordt dus een zeer verdrietig jaar voor Johanna. Wat heeft Johanna verder al die jaren voor steun gekregen van haar broer en 6 zussen en vele neven en nichten?

Ik krijg de sterke indruk dat de sluiting van het huwelijk van Johanna en Louis op 14 februari 1917 niet meer dan een groot toneelstuk is geweest. Met een officiële toestemming van de vader van Johanna en de ouders van Louis en met steun van vier getuigen, twee getuigen per familie, wordt het huwelijk plechtig voltrokken. Schijnbaar weegt de grote schande van een ongehuwd moederschap zo zwaar, dat het voorspelbare verdriet en de ellende van een mislukt huwelijk door beide families met open ogen op de koop toe wordt genomen?

Waarom naar Duffel

Goirle, Tilburg en ook Duffel hebben een duidelijke overeenkomst: het zijn alle drie gemeenten met een textielindustrie waar wollenstoffen geweven worden. Johanna geeft bij het overlijden van dochter Rosalina aan 'zonder beroep' te zijn. Het is mogelijk dat Johanna vroeger in de textiel heeft gewerkt. Haar eerste man Theodorus van Oudheusden was als stoker werkzaam in de textiel. Het blijft gissen. In Goirle en Tilburg worden tijdens WO1 grote groepen Belgische vluchtelingen opgevangen. Het is zeer goed denkbaar dat er tijdens de vaak jaren durende opvang, hechte contacten met Belgische families ontstaan. Zou iemand uit die families bemiddeld kunnen hebben bij de emigratie van Johanna en haar kinderen naar Duffel? Heeft ze daar een baan gevonden en wat voor baan?

Op 27 september 1914 openen Duitse kanonnen het vuur op de fortengordel tussen Lier en Mechelen, waar Duffel heel dicht bij ligt. Er wordt dagenlang gevochten aan de oevers van de Nete. Op 6 oktober 1914 trekken Duitse troepen plunderend door Duffel. Onder andere het gemeentehuis, het station, kasteel Ter Elst en de Sint-Martinuskerk worden zwaar getroffen. De Duffelse bevolking wordt in allerijl geëvacueerd en veel bewoners keren pas jaren later terug naar hun huizen. Meer dan 420 ernstig beschadigde huizen, Duffel is na Lier de ergst getroffen gemeente van de provincie Antwerpen. Wie gaat er in hemelsnaam verhuizen naar een stad die in de Eerste Wereldoorlog zo'n grote schade heeft opgelopen? Je gaat alleen naar zo'n verwoeste stad als je zeker bent van huisvesting en inkomen. Daarom denken we inderdaad dat het oorlogsvluchtelingen uit Duffel zijn geweest die iets terug willen doen voor de gastvrije opvang die zij tijdens WO1 in Nederland hebben genoten. Maar het blijft gissen.

We staan in gedachten op het perron in Tilburg om met Johanna en haar jonge kinderen af te reizen naar Duffel. We stellen ons voor dat ze gepakt en gezakt op weg gaan naar hun nieuwe bestemming, als ons onverwacht een bericht bereikt van de archivaris van het Duffelse gemeentearchief

waarin staat te lezen dat Johanna niet rond kerst 2021 naar België vertrekt maar al op 2 mei 1919 met haar gezin wordt ingeschreven in Duffel. Dat is twee en een half jaar eerder dan uit het Tilburgse Bevolkingsregister blijkt. Heeft ze vergeten zich te laten uitschrijven?

Nu Johanna eerder uit Tilburg vertrokken is, vallen de puzzelstukjes op hun plaats en presenteert er zich een nieuw maar minder dramatisch scenario Tijd om de nieuwe feiten op een rijtje te zetten.

Dit is de situatie kort voor het vertrek naar Duffel:

- Rosalina overlijdt op 17 april 1919. Vader Louis is niet bij haar begrafenis aanwezig. Hij blijkt van kort voor of na het overlijden van Rosalina tot 27 juli 1921 ver van huis te zijn. Hij heeft aangemonsterd op de grote vaart
- Op 18 november 1920 wordt hij bij aankomst in de VS in het register van Ellis Island ingeschreven. Pikante bijzonderheid: hij vult "ongetrouwd" in
- Johanna is ongetwijfeld op de hoogte dat Louis de wereldzeeën bevaart en kan haar vertrek nu in alle rust voorbereiden: het is dus geen vlucht zoals wij tot nu toe dachten

Johanna stapt dus begin mei 1919, kort na de Eerste Wereldoorlog met haar zoon en beide dochters in Tilburg op de trein richting Antwerpen. Dit traject heeft ze vaker afgelegd toen zij en haar dochters met Louis meegingen naar het Antwerpse havengebied waar hij als sjouwerman schepen ging lossen. Op het Centraal Station van Antwerpen stapt ze over op de trein naar Duffel dat aan de spoorlijn Antwerpen-Brussel ligt.

De kinderen zijn in werkelijkheid bij vertrek anderhalf jaar jonger dan we eerst aannamen: Maria is 7,6 jaar, Francisca 4,7 jaar en Adrianus is pas 1,8 jaar oud. Het is een hele onderneming, drie kleine kinderen en een flinke bepakking: iemand moet haar hebben opgehaald. Onderweg zijn overal vernielingen uit de Eerste Wereldoorlog goed te zien. Vooral de keten van grote fabrieken langs de Nete en de spoorbaan van Antwerpen naar Brussel zijn zwaar getroffen. Waarom emigreren naar een kapot geschoten land?

Wonen in Duffel

Als ze bij aankomst het station van Duffel verlaten, zien ze van dichtbij hoe groot de oorlogsschade is. Door haar strategische ligging aan de Nete heeft Duffel erg te lijden gehad onder de Eerste Wereldoorlog, bijna het volledige stadscentrum werd vernield. Na het einde van de oorlog wordt er met grote voortvarendheid gewerkt aan de wederopbouw van de vernielde woningen en fabrieken. Dat is hard nodig want de papierfabriek van "*Moorrees aan de Nete*" werd zwaar beschadigd tijdens de felle beschietingen in de eerste dagen van oktober 1914. De steenbakkerij "*Ter Elst*" draait weer op volle toeren want er zijn extra stenen nodig voor de wederopbouw. Er worden nog steeds kinderen ingeschakeld bij het vullen van de mallen en het stapelen van de gebakken stenen. Om de woningnood zo snel mogelijk op te lossen, worden in de periode van december 1918 tot januari 1919 een aantal houten noodwoningen opgetrokken in een gebied in de driehoek gevormd door Perwijsstraat, Provinciestraat en Katelijnssteenweg, en tussen de Voogdijstraat en de Dr. Jacobsstraat. Het is de bedoeling dat het tijdelijke huisvesting zal zijn, maar de laatste "barakken" zullen pas in 1972 worden gesloopt.

Huisvesting, scholing, werk en inkomen

We weten uit archiefgegevens dat Johanna en haar gezin in 1940 op het adres Kapelstraat 63 woont. Via Street View is te zien dat de straat en het huisnummer nog bestaan. Bij haar huwelijk in 1937 wordt in de akte vermeld dat het echtpaar woonachtig is in de Provinciestraat 38. Dat is maar een paar honderd meter verwijderd van de vorige woning van Johanna. De panden liggen in Duffel-Oost, aan de overkant van de rivier de Nete.

Het wordt steeds raadselachtiger: hoe komt een Nederlandse vrouw met drie kleine kinderen aan een woning in een stad met een groot woningtekort? Misschien komt Johanna in aanmerking voor een noodwoning omdat zij naar Duffel is gekomen om te werken. Johanna komt eind april 1919 in Duffel aan en de eerste noodwoningen worden pas in december opgeleverd. Waar en hoe heeft ze in de begintijd gewoond?

En hoe kun je buitenshuis werken als je tegelijkertijd de zorg hebt voor drie kleine kinderen? Maria is als enige leerplichtig en moet alleen naar een vreemde school waar Duffels gesproken wordt; dat moet een ingrijpende gebeurtenis zijn geweest. Op welke school hebben ze gezeten, welk vervolg onderwijs hebben ze genoten, van welke verenigingen zijn ze lid geweest? Allemaal vragen die onbeantwoord moeten blijven.

Ook blijft onduidelijk welke bron van inkomsten Johanna heeft als ze zich in Duffel vestigt. In 1937 oefent zij het beroep van huishoudster uit, maar dat is bijna 20 jaar later. Hoe lang zij dit werk dan al doet is niet bekend. Als je moet zorgen voor een gezin met drie zeer jonge kinderen kun je nauwelijks van huis. Daarom denken we dat Johanna voordat zij huishoudster werd, vrouwvriendelijk werk heeft verricht. Het glastuinbouwbedrijf van Louis Sels maakt na 1918 een grote bloei door. Allerlei bloemen en fruit staan in de kassen te pronken. Dan vergeten we bijna de “*Fa. Renaux*”, producent van chocolade artikelen. In de kassen en de chocoladefabriek is volop werk. Allemaal werk in de directe woonomgeving van Johanna.

Verder lezen we in de huwelijksakte dat Johanna officieel als “behoefstig” wordt aangemerkt. Dat wil zeggen dat ze onvoldoende geld verdient om opgenomen te worden “*in de kohieren der directe belastingen*”: ze heeft geen bezittingen en is te arm om belasting te kunnen betalen, maar ze is goed in staat om in haar onderhoud te voorzien. Dat “behoefstig zijn” is geen schande omdat dat voor het overgrote deel van de knechten, dagloners en dienstmeiden het geval is. (Bijlage 11)

Contacten met Nederland

Adriaan Tuijtelars overlijdt op 18 januari 1940 in Dongen op 80-jarige leeftijd. Zelfs al lig je met je familie overhoop, bij de begrafenis van je eigen vader ben je toch aanwezig? Krijgt kleinzoon Adriaan verlof om ook bij de begrafenis van zijn grootvader aanwezig te zijn? Gaat haar man Lodewijk Hens mee om kennis te maken met de schoonfamilie? Worden de banden met de familie aangehaald? Ik hoop het van harte. Want dan staat Johanna er niet zo alleen voor als haar zoon Adriaan enkele maanden later eind mei 1940 bij Willemstad door verdrinking om het leven komt. Het lijkt een naïeve

en romantische voorstelling van zaken want er is nog geen oorlog, er gelden geen spertijden waarop men zich niet op straat mag begeven. Er wordt nog niet actief oorlog gevoerd, het is niet verboden om op reis te gaan. Of is Johanna niet naar Nederland gereisd en staat ze er gewoon helemaal alleen voor.

De meisjes van Oudheusden

We maken bij voorbaat onze excuses voor de beperkte aandacht die de meisjes Van Oudheusden in ons verhaal krijgen. Als Adriaan verdrinkt op 30 mei 1940 zijn de half-zussen Francisca en Maria gevorderde twintigers en mogelijk al getrouwd. De rol die ze hebben gespeeld in het leven van Adriaan kan moeilijk worden onderschat, ze zijn de oudere zussen die met hem spelen, over hem waken en hem helpen om te wennen in de nieuwe omgeving. Door hen is hij nooit alleen. Dat de meisjes geen Belg worden maar Nederlander blijven, geeft aan dat ze geen plannen hebben om hun verder leven in België te slijten, maar op termijn naar Nederland terug willen. Pogingen om gegevens over hen op te sporen leverden tot nu toe niets op. Daarom weten we niet wanneer ze Duffel hebben verlaten. Vreemd, want ze hebben zich bij vertrek toch moeten uitschrijven?

Contacten met Louis

Ik stel me voor dat Johanna de eerste jaren na de verhuizing naar België alles in het werk stelt om te voorkomen dat ze Louis zal tegen komen of dat hij te weten komt waar ze woont. Louis blijft ondanks alles de vader van Adriaan en zonder juridische maatregelen kan hem niet het recht worden ontzegd zijn zoon te zien. Hoeveel onnodige zorgen heeft Johanna gemaakt dat Louis plotseling opduikt. Op 19 januari 1928 ontbindt de rechtbank in het verre Leeuwarden eenzijdig het huwelijk, want Johanna blijkt inderdaad onvindbaar. Dit gerechtelijk vonnis heeft Johanna nooit bereikt, de scheiding wordt niet in het Duffelse bevolkingsarchief vastgelegd. Het overlijden van Louis op 14 november 1936 wordt wel vastgelegd. Bij die gelegenheid wordt hij als *haar man* aangeduid. Dit is onomstotelijke bewijs dat de scheiding nooit tot de administratie van de gemeente Duffel is doorgedrongen.

Johanna hertrouwt

Op 2 oktober 1937 hertrouwt Johanna Tuytelaars, op 50-jarige leeftijd te Duffel met de 53-jarige Corneel (Cornelius) Lodewijk (Ludovicus) Hens, geboren 10 februari 1884 in buurgemeente Koningshooikt, hij is weduwnaar van Catharina Ludovica van Dassel die enkele jaren eerder op 1 januari 1934 te Duffel is overleden. Corneel is dokwerker van beroep. Ten tijde van het huwelijk is moeder Susanne van de Lisdonk al lange tijd dood; ze is in 1902 overleden.

Vader Tuytelaars is al een aantal jaren niet in goede gezondheid. Dat blijkt uit de huwelijksakte van Johanna van 2 oktober 1937. Daarin staat vermeld dat haar vader, na medisch onderzoek is gebleken dat hij niet in staat is om toestemming te geven voor het huwelijk van zijn dochter. (zie bijlage 6)
Er is niemand van de familie Tuytelaars getuige bij het huwelijk.

In huwelijksakte wordt Johanna de *weduwe* van Louis Johannes Konings genoemd. Ze moeten bij de gemeente Duffel toch een kopie van de akte van overlijden van Louis hebben gekregen? We hebben de overlijdensakte van Louis ingezien en daarin staat te lezen: *gehuwd met Aukje Peters*. De vraag blijft onbeantwoord of Johanna ooit te weten is gekomen dat zij al vanaf 1928 een gescheiden vrouw is. Als ze dat geweten had was ze vrij geweest om te En weer duikt de vraag op: waarom liet ze zich niet scheiden?

Belgisch staatsburgerschap

Johanna kan bij haar huwelijk de Belgische nationaliteit krijgen omdat ze al 5 jaar onafgebroken in België heeft gewoond en zonder onderbreking in het bevolkingsregister is ingeschreven geweest. Een naturalisatie-procedure is formeel en ingewikkeld: er moeten stukken worden overlegd, verder moet er een schriftelijke rapportage uitgebracht worden, er moet een publicatie in het Staatsblad volgen en daarna aantekening in het bevolkingsregister worden gemaakt. De procedure wordt afgerond als de burgemeester tot slot op een speciale bijeenkomst een nieuw paspoort overhandigt. (Bijlage 10) Het is onbegrijpelijk dat er geen documenten zijn te vinden over de aanvraag van de Belgische nationaliteit voor Johanna en Adriaan. Maar we gaan meteen weer twifelen als we zien dat kort na het overlijden van Corneel Hens in de huwelijksakte bij de naam van Johanna met potlood "Nederlandsche" is aangetekend in de kantlijn. Is Johanna uiteindelijk Nederlandse gebleven? Heeft Adriaan alleen de Belgische nationaliteit heeft aangevraagd? Ik heb ook informatie ingewonnen bij Het Nationaal Archief in Den Haag, waar met mij desgevraagd heeft laten weten dat er geen database bestaat met informatie over staatsburgers die officieel hun Nederlanderschap hebben beëindigd.

Eindelijk familie om haar heen

Johanna zal ruim 27 jaar getrouwd zijn met Corneel Hens. Corneel komt uit een gezin van 6 kinderen: Petrus (*16.11.1880); Josephus (*13.05.1882); Corneel zelf; Josephina (*09.04.1886); Theresia (*16.07.1888) en Carolus (* 30.08.1890). Zij wonen allen in Duffel of directe omgeving. Het is een troostrijke gedachte dat Johanna zich vanaf 1937 voor het eerst na zoveel jaren weer omgeven voelt door warme familiebanden. En dat zij een partner heeft waarmee ze de haar grote verdriet kan delen om de dood van Adriaan.

Johanna overlijdt

Johanna overlijdt te Duffel op 25 april 1965 een week na haar verjaardag. Ze wordt 76 jaar en woont op het adres Rooijenberg 21. Daar hebben twee ambulancebroeders haar opgehaald nadat ze hebben vastgesteld dat ze is overleden. De doodsoorzaak wordt niet vermeld. In de overlijdensakte die op 26 april wordt opgemaakt staat dat zij de weduwe is van Louis Konings: "*weduwe in eerste huwelijk van Theodorus Cornelius van Oudheusden en in tweede van Ludovicus Johannes Konings*". Dat ambulancebroeders aangifte doen wil zeggen dat zij zijn opgeroepen omdat er sprake is van een noodsituatie. Zij treffen Johanna thuis aan. Zij is dan al overleden of zij overlijdt kort na hun aankomst.

Corneel Hens is 80 jaar als hij weduwnaar wordt. Hij overlijdt op 17 augustus 1972 op 87-jarige leeftijd (bijlage 7)

Wanneer Johanna overlijdt zijn haar dochters Maria Catharina en Francisca Johanna bijna 54 jaar en 51 jaar oud en hebben waarschijnlijk ergens (in Nederland) een eigen leven opgebouwd. Johanna zal er niet bij zijn als in 1965 plechtig wordt herdacht dat haar zoon en vele andere Belgische soldaten een kwart eeuw geleden in Nederland bij Willemstad om het leven kwamen. Ter nagedachtenis daaraan vertellen wij aansluitend het trieste verhaal van de ramp.

TERUG NAAR DUFFEL 1940

Op 10 mei 1940 vallen de Duitse legers tegelijkertijd Nederland en België binnen. Het Nederlandse leger capituleert op 14 mei. In België verloopt de inval moeilijker en laat de capitulatie iets langer op zich wachten. Koning Leopold III weigert namelijk te vluchten, zoals de Nederlandse Koninklijke familie wel heeft gedaan. Leopold tekent op 28 mei 1940 uiteindelijk de onvoorwaardelijke overgave en probeert vooraf met de Duitsers te regelen dat hij het land kan blijven leiden en dat het Belgische leger de orde zal gaan handhaven. Tijdens de Tweede Wereldoorlog worden in België ongeveer 50.000 Belgische militairen gevangen genomen.

Na de capitulatie komen er nog eens 175.000 manschappen bij. De Duitsers weten niet goed wat ze moeten aanvangen met de grote groepen ontwapende militairen. Soms worden ze gewoon naar huis gestuurd. Naar schatting duiken 100.000 soldaten onder of mengen zich onder de burgers.

De helft van de krijgsgevangenen wordt te voet, per trein of op schepen naar Duitsland overgebracht, soms na een tijdelijk verblijf in een doorgangs- of verzamelkamp. Belgische soldaten die gelegerd zijn in de omgeving van Gent worden groepsgewijs naar het Zeeuws-Vlaamse dorp Walsoorden vervoerd. Onder hen bevindt zich Adriaan. In Walsoorden liggen 4 schepen gereed waar ongeveer 6000 krijgsgevangenen worden ingescheept om in konvooi via Nederlandse wateren naar kampen in Duitsland getransporteerd te worden. De omstandigheden aan boord zijn erg slecht. De mannen zijn vermoeid van de strijd en hebben zich al enkele dagen niet kunnen wassen en scheren. Ze krijgen per 2 man een brood en er is nauwelijks voldoende drinkwater. Ze moeten wegens plaatsgebrek in het smerige, bedompte ruim blijven staan.

Explosie op "De Rhenus 127"

Het tweede schip in het konvooi is "*De Rhenus 127*", dat in 1922 als "*Rheinfahrt 47*" is gebouwd en in 1939 werd omgedoopt tot "*Rhenus 127*". Omdat de planken van het dek van de andere schepen erg slecht zijn, moeten bijna alle soldaten beneden in het ruim staan. Op "*De Rhenus 127*" zitten honderden soldaten aan dek, hierdoor wordt een groter drama voorkomen. Tegen de avond van de 30ste mei varen de schepen op het "*Hollands Diep*". Even na zeven uur klinkt er een luide knal. Een magnetische zeemijn splijt de kiel van de "*De Rhenus 127*". De mijn is een

van de vele mijnen die in de eerste oorlogsdagen door de Duitsers in het "Hollands Diep" zijn afgeworpen.

Honderden vermoeide Belgen, gekleed in dichtsluitende jassen en met loodzware schoenen aan, verdrinken onder de ogen van hun kameraden. Zij zijn in shock en nauwelijks in staat om hulp te bieden. Het totaal aantal doden is ongeveer 200, het juiste aantal is onduidelijk.

Manschappen aan dek van "Rhenus 127"

Al snel zijn Duitse mariniers die het "Hollands Diep" bewaken met hun boten ter plaatse. Ook inwoners van Willemstad snellen toe. Maar ze komen te laat, tientallen soldaten verdrinken in de eerste ogenblikken van de ramp omdat ze onderdeks beklemd zijn geraakt. Door de tussenkomst van vele inwoners van Willemstad wordt een veel grotere ramp voorkomen. Op ladders, deuren en op karren worden de geredde drenkelingen naar de stad gebracht en in de buitenlucht in de hoofdstraat op stro te ruste gelegd. De zwaargewonden worden binnen verzorgd. Rond middernacht arriveren ziekenwagens die de gewonden naar omliggende ziekenhuizen in Breda en Oudenbosch vervoeren. De opvarenden zonder letsel worden in de andere schepen overgezet en vervolgen hun reis richting Duitsland.

Eind augustus 1940 wordt het in 2 delen gebroken wrak van "De Rhenus" gelicht. Er worden enige zwaar verminkte lichamen geborgen. Na reparatie komt het schip weer in de vaart onder de naam "*Grebbeband*". Deze naam verwijst naar de "*Grebbeberg*" waar neef Goof op 13 mei is gesneuveld.

Op 1 juni, een dag na de explosie, worden drie slachtoffers ter aarde besteld op de begraafplaats achter de Hervormde kerk van Willemstad.

In de dagen daarna spoelen in verderop gelegen dorpen nog meer doden aan. Vissers varen uit om doden te bergen en zo te voorkomen dat

de lichamen afdrijven naar open zee. Het graf op het algemene deel van het kerkhof van de Nederlands-Hervormde kerk raakt snel overvol.

Een tweede massagraf nodig

Met het oog op de volksgezondheid verbiedt het gemeentebestuur om nog meer slachtoffers op het kerkhof te begraven. Er is geen namenlijst van de opvarenden. Wie er vermist wordt is niet precies meer te achterhalen. Het blijft gissen. Er wordt opdracht gegeven een tweede massagraf aan te leggen. Na de oorlog wordt overwogen de stoffelijke overschotten naar België over te brengen, maar dat stuit op bezwaren. Het in stand houden van twee aparte massagraven is met het oog op het oprichten van een centraal monument en het houden van toekomstige herdenkingen ook te bezwaarlijk. Daarom wordt besloten diegenen die met elkaar zijn gestorven ook met elkaar te begraven in het massagraf aan 't *Hollands Diep*.

14 april 1950 wordt het kerkhof ingewijd. 29 mei, 2^e Pinksterdag, wordt een monument van Frans kalksteen ter nagedachtenis aan de slachtoffers onthuld. Vrijdag 5 maart 2022 heb ik het massagraf bezocht. Het is een beklemmende gedachte dat in de kleine border van het eenvoudige kerkhof, 159 lichamen begraven liggen en dat niet duidelijk is wie het zijn. Op een plaquette bij de ingang van de Erebegraafplaats staat een tweetalige toelichting over de toedracht van de ramp. (bijlage 8) **Foto van het oorspronkelijke enkel graf waar Adriaan korte tijd in begraven is geweest**

Gegevens bij graf van soldaat Konings Adrianus Cornelis

Sterft voor het vaderland in het conflict van 1940-1945

Geboren te Goirle: 26-08-1916 Overleden Willemstad 06-06-1940*

Rang: soldaat van de 7de Linie

Gestorven ten gevolge van de schipbreuk van de "Rhenus 127" bij Willemstad, NL (Transport van Belgische krijgsgevangenen naar Duitsland).

Fabriekswerker. Ongehuwd. Stamnummer 107/88413

Overlijdensdatum = datum aangifte overlijden.

*Rust in een enkel graf** op het Belgische Militaire Erekerkhof te Willemstad*

Correcties

* geboortedatum moet zijn 16.08.1916

**Hij is later overbracht naar het huidige massagraf op het Belgische Erehof.

Het is ontvondend te moeten vaststellen dat mijn grootvader noch mijn vader, oom en neef van Adriaan, ooit verteld hebben over zijn

dramatische dood. De kans is groot dat ze echt niets hebben geweten, want het gezin van Louis Konings en Johanna Tuijtelaars is in 1940 al 20 jaar uit beeld en volledig van de familie vervreemd. Het is erg waarschijnlijk dat er binnen de familie Konings niets bekend is over het wel en wee van Adrianus en zijn ouders. Ik herinner me nog goed de gesprekken die ik jaren geleden heb gevoerd tijdens mijn onderzoek voor *“De Lantaarnopsteker”*: niemand had informatie over Louis Konings en zijn gezin.

Ik voel het als een heilige plicht om 80 jaar na het overlijden van Adriaan alsnog zijn levensverhaal en dat van zijn moeder te vertellen en er zorg voor te dragen dat de huidige generaties van de betrokken families op de hoogte worden gesteld van het korte, bewogen leven van Adriaan.

We hebben in de voorgaande pagina's geprobeerd op basis van beperkte informatie het leven te schetsen van Johanna Tuijtelaars. Zij heeft ondanks moeilijke levensomstandigheden voor haar gezin gekozen en het moedige besluit genomen om helemaal over de grens opnieuw te beginnen, in een land dat kapot geschoten uit de oorlog komt.

Er zijn nog een aantal vragen niet beantwoord gebleven, vragen over de weg die haar dochters hebben gekozen en vooral de hoofdvraag: wat is er in 1940 precies gebeurd met haar zoon Adriaan en wat er over hem nog is terug te vinden in zijn woonplaats Duffel. We merken al snel dat de toegankelijkheid van Belgische archieven vaak wordt bemoeilijkt door een lagere graad van digitalisering: je moet lijfelijk naar de archieven en dat is in tijden van corona een haast onmogelijke opgave. We gaan toch aan de slag want Adriaan heeft al veel te lang moeten wachten op bezoek vanuit Nederland.

Oorlogsmonument te Duffel

Niet getreurd, ik ga op internet op zoek naar gegevens over het oorlogsverleden van Duffel en stuit op een oorlogsmonument. Het werd in 1925 opgericht ter nagedachtenis aan alle gesneuvelde soldaten uit Duffel, eerst uit WO I en later ook uit WO II. Er wordt besloten ook de namen van drie krijgsgevangenen toe te voegen.

Ik zie rechtsonder de namen op de sokkel staan: daar staat ook "Konings A.C". bij. Nu nog even naar de bijhorende database en ik heb ik in no time mijn achterneef gevonden. Niet dus. Er is geen database. Wat nu? De website van de gemeente Duffel, vraagbaak bij uitstek voor alle burgers moet uitkomst bieden. En jawel, er staat een verwijzing op naar de Duffelse Heemkring, de aangewezen organisatie om iets te weten te komen van de oorlogsgeschiedenis van Duffel.

Wazige collage

Mijn oog valt onmiddellijk op een wat wazige fotocollage vol met Duffelse oorlogsslachtoffers. Daar moet Adrianus dus ook tussen staan. Mijn hart gaat sneller kloppen. We hebben geen enkele foto van hem dus dit is een unieke kans om voor het eerst kennis met hem te maken. Verwoede pogingen om de collage te vergroten leveren niets op; ze vergroten alleen de wazigheid. Ik stuur de Heemkring een mail waarin ik mijn situatie uiteenzet en "smee" om een kopie van de foto van mijn achterneef.

Ik vraag ook meteen informatie over datum van vestiging in Duffel, woonadres(sen), zijn de werkkring en vooral ook hoe het na zijn dood met zijn moeder en twee zussen is gegaan.

Ik krijg te horen dat de website van de Heemkring wordt vernieuwd en dat het gemeente-archief bezig is met het scannen van bestanden. Het zal nog wel enkele maanden duren voor alle werkzaamheden zullen zijn voltooid.

De boel zit dus min of meer op slot, mijn contacten met het gemeente-archief en Heemkring van Duffel gaan gedwongen een laag pitje.

Belgisch memorandum periode 1940-1945

Ondertussen snuffel ik verder en beland op de website www.meetjesland.be met uitgebreide informatie over de ramp met de "Rhenus 127". Ik kom wel andere aantallen doden en gewonden tegen. Hebben ze ook informatie over soldaat A.C. Konings?

Ik krijg snel antwoord van ene Luc: ze hebben tot hun spijt de gevraagde informatie niet. Hij verwijst me wel door naar het archief van het Belgisch verbond van krijgsgevangenen te Evere. Dat lijkt een onneembare vesting. Er is alleen fysiek bezoek mogelijk met tijdslot van

slechts 1 uur, naast een indrukwekkende opsomming van strikte voorwaarden. Wel erg ingewikkeld allemaal En Evere ligt niet bij de deur.

Ik herinner me dat de beheerder van de winkel "Vestingshop Willemstad" in eigen beheer een boekje heeft uitgegeven met de titel "De ramp met de Rhenus 127 op 30 mei 1940 te Willemstad". Het is geschreven door C. van Nispen, oud-gemeentesecretaris van Willemstad, schrijver van vele boeken over de geschiedenis van Willemstad. Zou in het boekje ook informatie, liefst met foto van Adriaan in staan? Dan koop ik het natuurlijk meteen.

Ik vraag hoe ik de schrijver kan bereiken, misschien heeft hij nog interessant materiaal dat niet in zijn boekje is opgenomen. Ik krijg per omgaande bericht dat er geen informatie en ook geen foto van ene A.C Konings in het boekje voorkomt en dat de schrijver al in 2005 is overleden. Ook dit spoor loopt dus dood. Maar de meedenkende beheerder herinnert zich wel iemand die erg veel weet over de geschiedenis van de "Rhenus 127" en het lot van de Belgische krijgsgevangenen. Ik besluit hem een mail te sturen.

Embargo

Ik krijg snel antwoord: ja, hij weet veel over "De Rhenus" en nee, hij stelt onder geen beding gegevens beschikbaar.

Wel kom ik via hem te weten dat Adriaan in mei 1940 in de Kapelstraat op nr.63 woont en arbeider van beroep is. Zijn moeder blijkt getrouwd te zijn met een zekere heer Hens. Deze gegevens zal ik enige tijd later ook via het gemeente-archief van Duffel toegestuurd krijgen. Ik heb de informatie in mijn verhaal opgenomen, het is gewoon openbare informatie. Hij stuurt ook een foto met uitleg van twee medailles die Adriaan na zijn dood heeft gekregen. En van mijn "gesloten bron" krijg ik wel de belangrijke mededeling dat het geen zin heeft om naar Evere te reizen omdat er nauwelijks informatie over Adriaan in dat archief aanwezig is

In de loop van februari 2022 meldt het gemeente-archivaris dat een extern bureau al enige tijd bezig is met het scannen van bestanden. Binnenkort, eind maart 2022, zal de klus geklaard zijn en wordt het veel gemakkelijker om gegevens op te zoeken. De archivaris biedt op voorhand aan om de gewenste gegevens voor mij te verzamelen. Ik heb hem aanvullende vragen toegestuurd over deelname van Johanna en haar kinderen aan onderwijs, het maatschappelijk leven:, werk en verenigingsleven. In de periode april-mei krijg ik te horen dat de door mij gevraagde gegevens niet beschikbaar zijn in het archief en ik krijg ook geen verwijzingen naar andere bronnen.

Medailles Voor- en achterkant Adriaan krijgt mei-1946 bij twee gelegenheden postuum enkele medailles uitgereikt Hij wordt ridder in de Orde van Leopold II en krijgt ook nog de Herinneringsmedaille 1940-45. De onderscheidingen moeten

door iemand van onbesproken gedrag in ontvangst genomen worden. Op 28 november 1945 wordt door het politiecommissariaat van de gemeente Duffel op naam van Johanna Tuytelaars een Bewijs van Burgertrouw uitgegeven, waarop staat vermeld dat ze op dat moment ook in Duffel woont in de Kapelstraat No 63. Op een bijgevoegde vragenlijst van de dienst pensioenen van het Ministerie van Landverdediging gedateerd 10-10-1945, staat naast TUYTELAARS ook de naam HENS vermeld, stiefvader van de overledene. Hieruit leiden we af dat Johanna na de huwelijk sluiting op 2 oktober 1937 enige tijd woonachtig is gebleven op haar oude adres.

We naderen het hoogtepunt van ons verhaal: we gaan kennismaken met Adriaan en zijn zeer benieuwd wat voor persoon we zullen ontmoeten Sla met mij de pagina om.

EINDELIJK KENNISMAKEN MET ADRIAAN

Secondenlang zit ik ontroerd naar hem te kijken. Ik kan de beelden die ik gedurende mijn onderzoek over hem gevormd heb meteen weer verwijderen: er blijkt niets van te kloppen. Waar is de vaderloze jongen met een moeilijke start in het leven? Er kijkt mij een jonge aantrekkelijke kerel aan, een en al vriendelijkheid. Hij straalt zelfverzekerdheid en rust uit. De foto moet een jaar voor zijn dood zijn gemaakt: hij is van lichte huidskleur. Het nieuwe, nog ongedragen uniform staat hem goed.

Als hij de kepie met pluim zou opzetten zouden we zeker een imposante verschijning zien. Maar oorlog is niet imposant, het brengt enkel dood en verwoesting. Ik schrijf dit mei 2022. als Poetin in Oekraïne is

binnengevallen en heeft gedreigd met inzetten van atoomwapens. Ik kijk nogmaals naar de foto en besef dat ik zojuist heb kennism gemaakt met een familielid dat sinds 1919 uit beeld is verdwenen: en nu na ruim 100 jaar is teruggevonden. (tekst achterkant bidprentje bijlage 9)

TOT SLOT

Terugkijkend op de resultaten van mijn speurwerk in coronatijd, moet ik met enige teleurstelling vaststellen dat ik er niet in geslaagd ben antwoorden te vinden op belangrijke vragen uit het leven van Johanna en haar kinderen.. Er zijn een aantal witte vlekken in het levensverhaal van Adriaan en zijn moeder. Ook zijn halfzussen zijn spoorloos in de tijd verdwenen. Toch heb ik voldoende informatie verzameld om de contouren te kunnen schetsen van een vaderloos gezin op de vlucht en van de bewogen jeugd van het kind Adriaan. Je bent een krachtmens als je erin slaagt om ondanks alle sores uit te groeien tot de vriendelijke man die we op de bijgaande foto zien. We hadden zo graag ook over een foto van Johanna willen beschikken om te kunnen vaststellen dat ook zij ondanks ellende en tegenslag een moedige en vriendelijke vrouw was die koos voor het belang van haar kinderen Maar wat overheerst is een groot gevoel van tevredenheid: ik heb Johanna en haar zoon Adriaan na lange tijd uit de vergetelheid gehaald: ze zijn weer opgenomen in de familie Konings.

BIJLAGEN-BIJLAGEN-BIJLAGEN-BIJLAGEN-BIJLAGEN

Duffel in de provincie Antwerpen

Duffel is een plaats en gemeente in de Belgische provincie Antwerpen en behoort Nog tot de Zuiderkempen. Duffel ligt aan de rivier de Nete en tel 17.000 inwoners. Het toponiem Duffel is vermoedelijk een tweedelige naam. *Duff* en *le* zou afgeleid zijn van het Keltische woord *dubro* (water) *le* zou een verwijzing zijn naar *lo* dat op zijn beurt afgeleid zou zijn van het Latijnse woord *locus* (plaats). Duffel betekent dan "plaats aan het water". Duffel groeit uit tot een klein centrum van handel en industrie, in tegenstelling tot de meeste dorpen van het Mechelse arrondissement die zich rond 1840 vrijwel uitsluitend bezighielden met de landbouw.

Dit was mogelijk dankzij de ligging langs de Nete de nieuwe spoorlijn van Brussel Naar Antwerpen. Deze zorgde voor een vlotte verbinding met belangrijkste steden en de haven van Antwerpen.

Met de komst van een met stoommachines uitgeruste wollen stoffenfabriek (producent van het vermaarde duffel), deed de industriële revolutie haar intrede in Duffel. Enkele decennia later volgden de steenbakkerijen (met ruim 500 arbeiders een van de belangrijkste werkgevers in die periode in Duffel) en kort na 1900 de papierfabriek G. Morrees en Cie. De industrialisatie zal zich vanaf dan vooral verder zetten langs de Nete.

In de 20ste eeuw komt onder andere een nikkelfabriek naar Duffel. De Eerste Wereldoorlog ten slotte brengt een golf van verwoesting en vernieling over Duffel, waar tijdens de Slag om de Nete het ganse centrum in puin wordt gelegd. Ook het kasteel Ter Elst heeft hier zichtbaar zwaar onder te lijden gehad. (bron Wikipedia)

Bijlage 1 overlijdensakte van Adriaan

Nr. 46
Adriaanus Parnelis Koning

Heden per Juni
 negentienhonderd veertig verscheen voor mij, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente Willemstad:
Verwant Anna Koning
 oud zeven en twintig jaren, ambtenaar Te Secretaris
 wonende te Willemstad
 die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat op per Juni dezes jaars, des na middags ten vier ure, in deze gemeente is overleden Koning Adriaanus Parnelis
 oud drie en twintig jaren, volloot
 geboren te Goyrie en wonende te Duffel
Moeder van: Koning Rucovicus Johannes overleed
en Tuffelaars Joanna, huisvrouw, wonende
te Duffel

Bijlage 2 Geboorteakte van Adriaan

No. 45
Adriaan Tuffelaars

In het jaar negentien honderd en zestien den Zeventienden Augustus
 is voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente GOIRLE, provincie Noordbrabant, verschenen: Adriaan Tuffelaars
 oud drie en vijftig jaren, van beroep fabrieksarbeider
 wonende te Goyrie die ons heeft aangegeven, dat op den Zeventienden Augustus negentien honderd en zestien ten el ure, des na middags te GOIRLE in wijk B nummer twee honderd en negen is geboren een kind van het mann elijk geslacht, uit zijne echtgenote Johanna Tuffelaars, weduwe van Theodorus Cornelius van Goudkonden zonder beroep wonende te GOIRLE, Tilburg aan welk kind hij heeft verklaard de voorna men te geven van Adriaanus Cornelis
 Deze verklaring is geschied in tegenwoordigheid van Hendrikus Spijker oud drie en vijftig jaren, van beroep fabrieksarbeider wonende te Goyrie en van Willebrodus van Borsel oud drie en vijftig jaren, van beroep fabrieksarbeider wonende te Goyrie
 Waarvan door ons deze akte is opgemaakt, welke, na gedane voorlezing aan den aangever en aan de getuigen is geteekend door ons den aangever en de getuigen
Adriaan Tuffelaars
W. Spijker
W. Borsel
 De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
Adriaan Tuffelaars
W. Spijker

Bijlage 3 Geboorteakte Rosalina Konings

Heden twee en twintig December
 negentien honderd zeventien, verscheen voor mij Ambtenaar van den Burgerlijken Stand
 der gemeente TILBURG: Antonia van Gijls
 No. 1647.

oud negen en twintig jaren, van beroep verloskundige , wonende
 alhier, _____ die verklaarde, dat zijne echtgenoot
 Johanna Freyelaars, zonder beroep, echtgenote van Ludovicus
 Joannes Konings, zonder beroep, arbeider, beiden
 wonende alhier, zijnde Konings afwezig , op den een en twintigsten
 der maand December negentien honderd zeventien, om een
 ure des voor middags, te zijnen huize tinnen huize Veldstraat num.
 vier en twintig, in tegenwoordigheid der comparande
 bevallen is van een kind van het vrouw- elijk geslacht; aan welk kind word en gegeven
 de voorname n van Rosalina Cornelia .

Gedaan in tegenwoordigheid van: Thomas Gerardus van
 Crenep, oud vijf en vijftig jaren, van beroep
 Commies ter secretarie, en Petrus Johannes Pap-
 bista Joseph Willemien, oud vier en twintig
 jaren, van beroep hantoorbediende , beiden wonende alhier.

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

A. van Gijls, T. Crenep, P. Papbista, J. Willemien, Roien

De doorhaling van des - geb drukt voor den geadgefaent. A. van Gijls, P. Papbista, J. Willemien, Roien

Bijlage 4 Overlijdensakte Rosalina

Heden negentien April
 negentien honderd negentien, verschenen voor mij Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der
 gemeente TILBURG: Franciscus Napoleon Marinus
 No. 336.

oud acht en veertig jaren, van beroep leerlooier ,
 wonende alhier, _____ en
 Franciscus Maria de Rooy,
 oud een en twintig jaren, van beroep
 timmerman , wonende alhier, _____
 die verklaarden, dat
 op den achttienden April negentien
 honderd negentien, des na middags ten drie ure, in de gemeente TILBURG
 is overleden: Rosalina Cornelia Konings

oud vijftien maanden zonder beroep
 geboren en wonende te Tilburg en wonende
 te Heerlen dochter van Ludovicus
 Joannes Konings, arbeider en van
 Johanna Freyelaars, zonder beroep,
 beiden wonende te Heerlen

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

Franciscus de Rooy, Roien

De doorhaling van twee de schreien voor den geadgefaent. Franciscus de Rooy, Roien

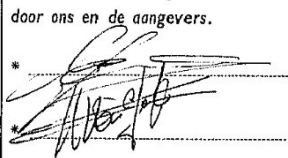
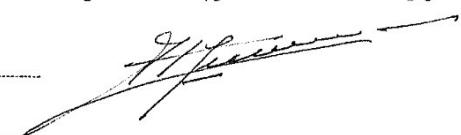
Bijlage 7 Overlijdensakte Johanna Tuijelaars

14/92

Nr. 99
Tuijelaars

Op Redentwintig april duizend negenhonderd vijftenzestig
te 09, 45 uur, zijn voor ons Henrick Smulders,
afgevaardigde Schepen,
Ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente **DUFFEL**, provincie Antwerpen, verschenen,
Jan Driessens, achtendertig jaar, en Alois Van Corp, drieën-
twintig jaar, beiden ambtenarijers en woonend te Duffel
Rooieberg 21 verblijvend, kliniekafgevaardigden,
die ons verklaarden dat overleden is ophier Rooieberg 21 op vijftwintig
april te 11, 45 uur Johanna Tuijelaars, zonder beoog,
geboren te Hilvarenbeek (Nedeland) op zeventien april
achtteehonderd negenentachtig, wonend te Duffel
Provinciestraat 38 weduwe in eerste huwelijk van Leo-
dorus Cornelius van Oudheusden en in tweede van Luo-
dorus Johannes Konings, echtgenote van Cornelius Ludo-
nius Jbens, gescheidenstaende; dochter van Adriaan
Tuijelaars en van Susanna van de Lisdonk, beiden
overleden; identificering goedgekeurd.

Waarvan akte dadeltijk na vaststelling in dubbel ten gemeentehulze opgemaakt en na voorlezing getekend door ons en de aangevers.

*

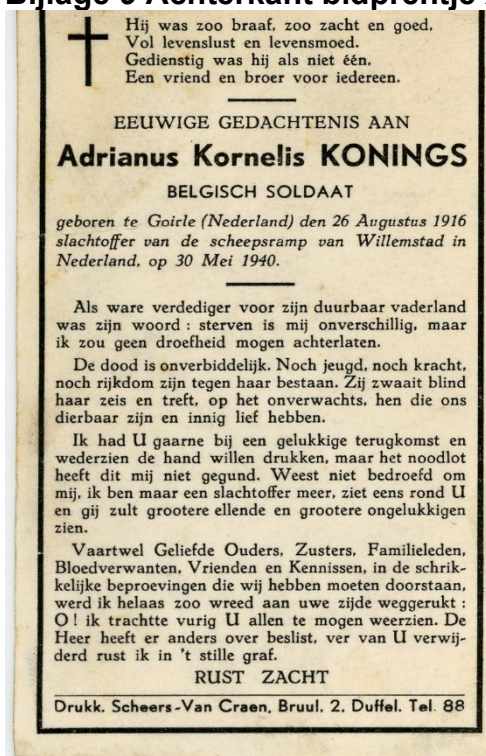
Bijlage 8 Tekst Erebegraafplaats Willemstad

BELGISCH MILITAIR EREHOF 1940

HIER BEVINDT ZICH HET GEMEENSCHAPPELIJK GRAF VAN 159 IN DE TWEEDE WERELDOORLOG IN NEDERLAND GESNEUVELDE BELGISCHE MILITAIREN. DE MEESTE VAN HEN WERDEN NA DE CAPITULATIE VAN BELGIE OP 28 MEI 1940 DOOR HET DUITSE LEGER IN DE OMGEVING VAN GENT KRIJGSGEVANGEN GEMAAKT.

VANDAAR WERDEN ZIJ OVERGEBRACHT NAAR ZEEUWS-VLAANDEREN OM VERVOLGENS MET 4 SCHEPEN OP TRANSPORT TE WORDEN GESTELD NAAR EEN KRIJGS-GEVANGENKAMP IN DUITSLAND. DE ROUTE LIEP VAN DE WESTERSCHELDE VIA HET KANAAL DOOR ZUID - BEVELAND EN DE OOSTERSCHELDE NAAR HET HOLLANDS DIEP. TER HOOGTE VAN WILLEMSTAD VOER DE "RHENUS 127" OP 30 MEI 1940 OVER EEN DUITSE MAGNETISCHE MIJN, WAARDOOR DE NAAR SCHATTING MET MEER DAN 1200 KRIJGSGEVANGENEN OVERVOL GEPAKTE RIJNAAK MIDSCHEPS EXPLODEERDE, IN TWEEEN BRAK EN ZONK. HOEWEL DE MEESTE KRIJGSGEVANGENEN ZICH WISTEN TE REDDEN EN IN WILLEMSTAD EN OMGEVING LIEFDEVOL WERDEN OPGEVANGEN EN VERPLEEGD, VERDRONKEN BIJNA 200 BELGISCHE MILITAIREN VAN WIE DE MEESTEN HUN LAATSTE RUSTPLAATS KREGEN OP DEZE EREHOF. LATER WERDEN NOG ELDERS IN NEDERLAND GESNEUVELDE BELGISCHE MILITAIREN OP DEZE PLAATS BIJGEZET.

Bijlage 9 Achterkant bidprentje Adriaan Konings

Bijlage 10 Verloop van de naturalisatieprocedure

1. Aanvraagformulier en Informatiebrochure worden afgeleverd door het **gemeentebestuur**.
2. **De documenten** die bij de aanvraag moeten worden gevoegd, worden ingezameld, vertaald en zonodig gelegaliseerd.
3. Het aanvraagformulier wordt, samen met deze documenten, overgezonden aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van verblijf of aan de Griffier van de Kamer van volksvertegenwoordigers - **dienst Naturalisaties**.
4. Deze dienst vraagt het advies van **het parket** dat bevoegd is voor de woonplaats van de aanvrager.
5. Na ontvangst van het advies wordt de aanvraag onderzocht door de **commissie voor de Naturalisaties van de Kamer**. Die commissie kan eventueel een nieuw onderzoek, het uitstellen, de goedkeuring of de verwerping van de aanvraag voorstellen.
6. Het voorstel van de commissie wordt voorgelegd aan de **plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers**.
7. De akte met de door de Kamer goedgekeurde voorstellen wordt aan de **Koning** ter bekrachtiging voorgelegd.
8. Deze akte wordt bekendgemaakt in het **Belgisch Staatsblad**.
9. De aanvrager wordt **Belg** vanaf de datum van bekendmaking. Hij wordt door zijn gemeentebestuur ontboden teneinde zijn nieuwe identiteits- kaart in ontvangst te nemen.

Bijlage 11 Behoeftigheidsbewijs (voorbeeld)

PROVINCIE
LIMBURG.

Arrondissement
Hasselt

GEMEENTE
Hermpt

Uitvoering van de Koninklijke besluiten d. d. 6 September, — 30 October 1814, 9 Maart, — 7 Mei 1815 en 26 Mei 1824, N° 35.

(1) In te vullen naam en voor-naam van den persoon.
(2) In te vullen het woordje NIET, OF
(3) In te vullen de zinsnede :
- Slechts voor eene som, die - beneden tien franken blijft. -

BEHOEFDIGHEIDS BEWIJS.

De Ontvanger van 's Rijks belastingen der gemeente
Hermpt, verklaart dat (1)
Engelbergs, Maria-Elisabeth
ghuiseest in deze gemeente, wijk *Heunweg*, N°
(2) *niet* gebracht is op de kohieren der directe belastingen over
het dienstjaar *1892* (3)

Te Hermpt, d. 30 Juli 1892

De Ontvanger,

DE ONDERGETEEKENDE BURGEMEESTER

der gemeente *Hermpt*, gezien de bovenstaande verklaring van den heer Ontvanger van 's Rijks belastingen binnen deze gemeente, betuigt dat de er in vermelde persoon, met naam *Engelbergs, Maria-Elisabeth* wezenlijk behoeftig is, en dien ten gevolge op hem toepasselijk kunnen gemaakt worden de op den boord dezes beroepene Koninklijke besluiten.

Afgeleverd overeenkomstig het bepaalde bij 's Konings besluit van den 7 Februari 1827 : N° 6. (*om huwelijck aan te gaan*)

Te Hermpt, den 30 Juli 1892

De Burgemeester,